

A Biblia, mint az igazság abszolút alapja és a római katolikus tekintély

Egyedül a Szentírás ihletett és mérvadó

Az Isten által ihletett Biblia, írott formában megjelenő kijelentés. (2Tim 3,15-16) A Biblia azt állítja, hogy amit Isten ihletett, az nem más, mint az Ő írott szava. (2Pt 1,20-21) Amikor az Úr Jézus Krisztus ezt mondta: „*az írás fel nem bontható*” (Jn 10,35), akkor Ő Isten **írott** Igéjéről beszélt. Az Istentől származó igazságok, parancsolatok, cselekedetek és események megfogalmazott, azaz logikus, írott mondatokban lettek közölve számunkra. Istennek a Szentírásban megjelenő kijelentése az, hogy egyes-egyedül ez a Szentírás képezi a végső zsinórmértéket minden kérdésben, amely a hittel vagy az erkölccsel kapcsolatos. Így tehát csupán egyetlen Istentől kapott forrás létezik, és csak egyetlen igazságalap az Egyházban az Úr népe számára.

Az igazság és a Szentírás

Az Úr Jézus Krisztus világosan kijelentette Isten Igéjének igazságát főpapi imádságában. Ezt mondta: „*Szenteld meg őket a te igazságoddal: A te igéd igazság.*” (Jn 17,17) Ez összhangban volt az Ószövetség idején elhangzott kijelentésekkel, miszerint az Istentől származó kinyilatkoztatás maga az igazság, mint például a Zsolt 119,142: „*a te törvényed igaz*”. Éppen ezért, maga az Úr, az írott Igével azonosította az igazságot. Az egy Szentíráson kívül nincs más forrás, amelyre egy ilyen állítás vonatkozhatna. Egyedül ez az alap, a Szentírás, az igazság mércéje a hívő ember számára.

Az Újszövetségben egyedül Isten írott Igéjét tartották végső tekintélynek, az Úr Jézus Krisztus és az apostolok is. Megkísértése során, az Úr Jézus Krisztus háromszor állt ellen a Sátánnak, mondván: „*Meg van írva*”. Mint például Mt 4,4-ben: „*Ő pedig felelvén, monda: Meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik.*” Mikor az Úr ezt mondta: „*meg van írva*”, pontosan ugyanazt a kifejezést használta, amely 46-szor fordul elő a Bibliában. Ez az ismétlés e kifejezés fontosságát jelzi. Az, hogy az Úr teljes mértékben elfogadta az Ószövetség tekintélyét, nyilvánvaló a Mt 5,17-18-ban található szavaiból: „*Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem. Mert bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, amíg minden be nem teljesedik.*”

Egyéb tekintélyforrások elítélése

Továbbá, a sadduceusok tévtanításainak cáfolatakor, a Szentírás feljegyzte az Úr mondását: „*Tévelyegtek, mivelhogy nem ismeritek sem az írásokat, sem az Istennek hatalmát*”. (Mt 22,29) Jézus Krisztus folyamatosan elítélte és megdorgálta a farizeusokat, mivel saját hagyományukat Isten Igéjével egy szintre emelték. Elítélte őket, mivel megkísérelték magát az igazság alapját aláásni, egyenragúnak minősítve hagyományukat Isten Igéjével. A következőket mondta nekik a Mk 7,13-ban: „*Eltörölvén az Isten beszédét a ti rendelkezetekkel, amelyet rendeltetek; és sok effélét is cselekesztek.*” Mivel egyedül a Szentírás ihletett, egyedül ez lehet a végső tekintély, és egyedül ez képezi a hagyomány végső mércéje.

Az Úr Igéje egy parancsot közöl a Péld 30,5-6-ban: „*Az Istennek teljes beszéde igen tiszta, és pajzs az ahhoz folyamodóknak. Ne tégy az Ő beszédéhez; hogy meg ne feddjen téged, és hazug ne légy.*” Isten azt parancsolja, hogy ne tegyünk hozzá Igéjéhez: ez a parancs hangsúlyosan tárja eléink, hogy egyes-egyedül Isten Igéje lehet igaz és szeplőtlen.

A Példabeszédek mellé felsorakozva, az Úr határozottan és világosan szól az Ézs 8,20-ban: „A tanításra és bizonyásgtételre hallgassatok! Ha nem ekként szólnak azok, akiknek nincsen hajnalok” (világosságuk, ang. ford.). Ez az igazság: mivel egyedül Isten írott szava ihletett, csakis ez képezi a hit egyetlen szabályát. Nem lehet másképp.

A „Sola Scriptura” kifejezés

A Tízparancsolatnak a Sinai hegyen történt közlése óta, mikor a szent Isten saját ujjával írt a kőtáblákra (2Móz 31,18), mindmáig Isten írott Igéje jelen van a világban. A „Sola Scriptura” vagy „egyedül a Biblia” kifejezés, mint az igazság mércéje, egy rövidítés, amely a Szentírás hangsúlyos és ismételt állításaira, valamint Isten parancsolataira vonatkozik. Ennek a kifejezésnek: „meg van írva” kizárólagos jelentése az, hogy „pontos feljegyzés” és nem holmi „mendemonda”. Mikor a parancs arra szólít fel, hogy higgyük el azt, ami le van írva, akkor arra utal, hogy egyedül az Isten tiszta Igéjét higgyük el. Különválasztja az ember által elfogadandó *corpust* (írásgyűjteményt) az összes többi forrástól. A szent Isten színe előtt az Ő romolhatatlan Igéje forog kockán.

A Biblia legutolsó parancsában, Isten határozottan szólít meg minket, hogy ne tegyünk hozzá és ne vegyünk el semmit Igéjéből.

„*Bizonyásgot teszek pedig mindenkinek, aki e könyv prófétálásának beszédeit hallja: Hogy ha valaki ezekhez hozzátesz, e könyvben megírt csapásokat veti Isten arra; és ha valaki elvesz e prófétálás könyvének beszédeiből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből, és a szent városból, és azokból, amik e könyvben megíratottak*”. (Jel 22,18-19)

Az Ő Igéje teljesen elégséges önmagában. (Zsolt 119,160)

Az előírás és az interpretáció

A „Sola Scriptura” elv összhangban van azzal, ahogyan az Istentől származó igaz Igét értelmezni kell, azaz a Zsolt 36,10 szavaival: „*Mert nálad van az életnek forrása; a te világosságod által látunk világosságot*”. Isten igazságát annak saját fényében láthatjuk meg. Ez ugyanaz, amit Pál apostol mond: „*Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem amelyekre a Szentlélek tanít; lelkiekhez lelkieket szabván*”. (1Kor 2,13) Csakis az Isten igazsága által terjesztett fényben lehet az Ő igazságát meglátni. (vö. Jn 3,18-21, 2Kor 4,3-7)

Péter apostol a következőket jelenti ki, a Szentlélektől indítva: „*Tudván először azt, hogy az írásban egy prófétai szó sem támad saját magyarázatból. Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szentlélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei*”. (2Pt 1,20-21) Péter tehát logikusan egyértelművé teszi, hogy a szent Isten Írott Igéje tisztaságának megőrzése érdekében, az interpretáció forrása ugyanaz a tiszta forrás kell, hogy legyen, amelyből a Szentírás is eredt. A Szentírást egyedül a Szentírás fényében lehet helyesen megérteni, mivel egyedül ez szeplőtlen. Egyedül a Szentlélek világossága által lehet a Szentírást helyesen megérteni. A Szentlélek munkálja ki azt, hogy akik az Úréi, megértsék a Szentírást. (Jn 14,16-17; Jn 14,26)

Mivel a Szentlélek műveli ezt a Szentírás által, nyilvánvaló, hogy ez összhangban van azzal az elvvel, hogy maga a Szentírás az egyetlen tévedhetetlen szabály saját igazságának értelmezésében: „*És a Lélek az, amely bizonyásgot tesz, mert a Lélek az igazság*”. (1Jn 5,6)

Akik valóban hűségesek akarnak maradni az Úrhoz a „Sola Scriptura” szabályának kérdésében, az Úrhoz kell fordulniuk, parancsának engedelmeskedve: „*Térjete meg az én dorgálásomhoz; ímé közlöm veletek az én lelkemet, tudtotokra adom az én beszédimet néktek*”. (Péld 1,23) Aki ebben a lényeges kérdésben az igazság után vágyódik, a Zsolt 51,19 lelkületével: „*töredelmes és bűnbánó szívvel*”, azt az Úr Isten nem veti meg, hanem kijelenti neki az alapot, amelyen az Úr Jézus Krisztus is állt az apostolokhoz hasonlóan. János apostol

szavaival élve: „Ez a tanítvány, aki bizonyosságot tesz ezekről, és aki megírta ezeket, és tudjuk, hogy az ő bizonyágtétele igaz.” (Jn 21,24) János apostol, Péterhez és Pálhoz hasonlóan, azzal a céllal írt, hogy a megváltottak tudják meg, ez a bizonyágtétel igaz.

A Szentírás alkalmassága

A Szentírás elégséges voltát jelenti ki Pál apostol is: „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.” (2Tim 3,16-17) Egyedül a Szentírásra van szükségünk, ha az igazság és a tekintély végső mércéjét keressük.

Az állítás, amely szerint a Sola Scriptura elve nem áll meg

Amikor a hagyomány, mint tekintély igazolására törekszenek, sokszor János evangéliuma utolsó versére utalnak, amelyben ez áll: „De van sok egyéb is, amiket Jézus cselekedett vala, amelyek, ha egyenként megíratnának, azt vélem, hogy maga a világ sem foghatná be a könyveket, amelyeket írának. Amen”. (Jn 21,25) Természetesen az Úr dolgai és szavai közül sokat nem jegyeztek fel a Szentírásban. Az Ige azon tekintélyt hordozó feljegyzés, amelyet a szent Isten adott népének. Nincs egyetlen olyan mondat sem, amely isteni tekintélyt hordozna és ne lenne belefoglalva az írott Igébe. A hagyományhoz folyamodni tekintély kérdésben, mikor a szent Isten nem ruházta fel azt ilyesmivel, egyszerűen hiábavaló. Nem felel meg az igazságnak az a gondolat, hogy az Úrtól származó mondásokat és történeteket valahogyan feljegyezte a hagyomány.

Egy másik kétségbeesett kísérlet a hagyomány igazolására az a kijelentés, hogy a korai egyház nem rendelkezett Újszövetséggel. Péter apostol említi Pál apostol írásairól, megjegyezve: „... amiképpen a mi szeretett atyánkfia Pál is írt néktek a néki adott bölcsesség szerint; Szinte minden levelében is, amikor ezekről beszél azokban; amelyekben vannak némely nehezen érthető dolgok, amiket a tudatlanok és állhatatlanok elcsúrnak-csavarnak, mint egyéb írásokat is, a magok vesztére”. (2Pt 3,15-16) Péter értésünkre adja: írásának célja, hogy a hívők emlékezzenek arra, amit mondott. Ennek értelmében írja: „Annakokáért nem mulasztom el, hogy mindenkor emlékeztesselek titeket ezekre, noha tudjátok ezeket, és erősek vagytok a jelenvaló igazságban”. (2Pt 1,12)

Az Újszövetség jelentős része már a legkorábbi időktől fogva rendelkezésre állt. Az Úr ihletése nyomán, Pál apostol azt parancsolja, hogy leveleit olvassák el a címzett gyülekezetek mellett másokban is. Ez világosan utal arra, hogy Isten írott Igéje közkézen forgott már az apostolok idejében. Az Úrnak az a parancsa, hogy higgyenek abban, ami megíratott. A hívők ennek mindig eleget tehettek és engedelmeskedtek is. Ebben a kérdésben rendelkezniünk kell azzal az alázattal, amelyet az Ige parancsol, hogy ti. ne bölcselkedjünk annak felette, ami írva van: „... hogy rajtunk tanuljátok meg, hogy annakfelette ami írva van, nem kell bölcselkedni; hogy senki se fuvalkodjék fel az egyikért a másik ellen”. (1Kor 4,6)

Az előírás és az Isten iránti szeretetünk

Az Úr kapcsolatba hozza az igazságot az iránta való szeretetünkkel. Ez újból aláhúzza az igazság fontosságát: „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk. Aki nem szeret engem, nem tartja meg az én beszédeimet: és az a beszéd, amelyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki küldött engem”. (Jn 14,23-24) Majd ismét: „Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképpen el nem múlnak”. (Mt 24,35)

Maga az Úr is egyedül a Szentírás tekintélyére figyelt, az utána jövő apostolokkal együtt. Ők megerősítették az Ószövetség üzenetét. „Az Úrnak törvénye tökéletes”. (Zsolt 19,8) A hívőnek hűségeseznek kell lennie az Úr útjához, egyedül ahhoz ragaszkodva, ami írva van: „A Te igéd igazság.” Ennél fogva minden igaz hívőnek el kell ismernie, hogy létezik egy abszolút zsinórmérték, amelynek alapján meg lehet ítélni egy dolog igaz vagy hamis voltát. A múltban ezt a zsinórmértéket „a hit szabályának” vagy „az igazság alapjának” nevezték, arra a mércére utalva, amely által az igazság megismerhető. Amint világosan láttuk az Ó- és az Újszövetségben egyaránt, ez az elv abból áll, hogy Isten írott Igéje *maga* az igazság alapja.

I. A Római Katolikus Egyház igazságalapja egy viszonylagos mérce

Az igazság alapja nem abszolút a Római Katolikus Egyház szerint. Ehelyett inkább háromrétű: a Biblia, a hagyomány és mindaz, amit a Római Katolikus Egyház isteni kijelentésként fogad el. E három forrás közül a legfőbb tekintéllyel az uralkodásban levő pápa döntései és határozatai bírnak. Ezt támasztja alá a római katolikus forrásokból származó hivatalos dokumentáció.

A II. Vatikáni Zsinat utáni kánonjog

750. Kánon: „Mennyei és katolikus hittel kell elfogadni mindazt, ami Isten írott Igéjében vagy a hagyományban található, azaz a hit örökségében, amely a [Római Katolikus] Egyháznak adatott, és amit isteni kinyilatkoztatásként terjeszt elő a [Római Katolikus] Egyház tanítóhivatala, általános és egyetemes tanításként.”¹

749. Kánon: „A pápa, hivatali minőségéből kifolyólag, tévedhetetlen tanítási tekintéllyel bír, mikor a hívek legfelsőbb pásztorá és tanítójaként ... visszavonhatatlanul kijelenti, hogy egy hitbéli vagy erkölcsi tant mint olyat kell elfogadni.” (1. bekezdés)

752. Kánon

„Az értelem és akarat vallásos tiszteletével, ha nem is a hit egyetértésével, kell fogadni a pápa vagy a püspöki kar által közölt tanítást a hitről vagy erkölcseről, amikor a tulajdonképpeni tanítói hivatalt gyakorolják, még akkor is, ha nem visszavonhatatlan kijelentést tesznek; ennél fogva a keresztény híveknek ügyelniük kell arra, hogy elkerüljék mindazt, ami nincs összhangban azzal a tanítással.”

333. Kánon: „A pápa döntése vagy határozata ellen nincs fellebbezés.” (3. bekezdés)

A Katolikus Egyház katekizmusa (1994)

80. bekezdés. „A Szentagyomány és a Szentírás tehát szorosan összefonódik és átjárja egymást. Ugyanabból az isteni forrásból fakadván mindkettő, egyesülnek és azonos cél felé tartanak.”²

81. bekezdés. „A Szentírás Istennek a Szentlélek sugalmazására írásba foglalt szava.”

¹ *Code of Canon Law*, latin-angol kiadás, Canon Law Society of America (Washington, DC 20064), 1983. Ha másként nem jelezzük, akkor minden kánont ebből a forrásból idézünk.

² *Catechism of the Catholic Church* (Ligouri Publications: Ligouri, MO 63057), 1994. A későbbi hivatkozások ugyanebből a kátéból valók.

„A [Szent]hagyomány Isten szavát, melyet Krisztus Urunk és a Szentlélek bízott az apostolokra, annak teljességében adja át ezek utódainak, hogy igehirdetésükkel az igazság Lelkének fényénél hűségesen őrizzék, kifejtsék és terjesszék.”

Az apostoli hagyomány főcímet és a ... tovább él az apostoli jogfolytonosságban alcímet követően a következőt olvashatjuk:

77. bekezdés. „Annak érdekében, hogy az evangélium az Egyházban mindig épen és elevenen megmaradjon, az Apostolok Püspököket hagytak hátra utódként azért, hogy átadták saját Tanítóhivatalukat.” Ugyanis „az ihletett könyvekben különleges módon kifejeződő apostoli igehirdetést az idők végezetéig szakadatlanul meg kellett őrizni.”

Magyarázat: A Szentírásban nem található semmilyen utalás az apostoli jogfolytonosságra (szukcesszióra). Az Újszövetségben az apostolok véneket és diakónusokat jelöltek ki és nem apostolokat. Nem található egyetlen bibliai vers, amely a *Katekizmusnak* a hatalommal való felruházásról szóló cikkelyeit alátámasztaná. A 77. paragrafus példa az ún. határozattal szentesített „igazságra”.

78. bekezdés. „Ezt az élő, a Szentlélek által történő továbbadást, a Szentírástól különböző, de vele szorosan összefüggő Hagyománynak nevezzük. Általa „az Egyház a maga tanításában, életében és istentiszteletében megőrökíti és az összes nemzedéknek továbbadja mindazt, ami ő maga, és mindazt, amit hisz”. „Az egyházatyák mondásai tanúskodnak e hagyomány éltető jelenlétéről, melynek gazdagsága átárad a hívő és imádkozó Egyház gyakorlati életébe.”

Magyarázat: A hivatalos római katolikus tanítás, a római katolikus szerzőkhöz hasonlóan, elmulasztja az ún. „apostoli hagyomány” pontos tanainak és tartalmának meghatározását. Ennek egyszerű oka, hogy ilyesmi egyáltalán nem létezik. A Szentírás az egyetlen speciális kinyilatkoztatás, amelyet az ember Istentől birtokol az apostolokon keresztül. A Szentírás írott szaván kívül nem létezik egyetlen tanrendszer sem, amely az Úrtól vagy az apostoloktól származna. Valóban arroganciára vall a római katolikus hagyományt „a Szentlélek által továbbadott élő hagyományozásnak” minősíteni. Kol 2,8 kongatja meg a vészharangot az ilyen emberi hagyomány ellen: „Meglássátok, hogy senki ne legyen, aki bennetek zsákmányt vet a bölcselkedés és üres csalás által, mely emberek rendelése szerint, a világ elemi tanításai szerint, és nem a Krisztus szerint való.”

82. bekezdés. „Ennek következtében az Egyház, melyre a kinyilatkoztatás továbbadása és értelmezése bízott, a kinyilatkoztatottakra vonatkozó bizonyosságát nem egyedül a Szentírásból meríti. Ezért mindkettőt egyforma áhítattal és megbecsüléssel kell elfogadni és tisztelni.” [Megegyezik a II. Vatikáni Zsinat 9. rész, 755 old.]

84. bekezdés. „A hitletémenyt, amit a Szenthagyomány és a Szentírás tartalmaz, az apostolok az egész Egyházra bízta.”

85. bekezdés. „Isten írott vagy áthagyományozott Igéje hiteles magyarázatának feladata egyedül az Egyház élő Tanítóhivatalára bízott, mely tekintélyét Jézus Krisztus nevében gyakorolja, tudniillik a Péter utódára, valamint a Róma püspökével közösségben lévő püspökökre.”

Magyarázat: Miért olvasná bárki is a Bibliát, ha nem engedik meg számára, hogy a Biblia saját magát értelmezze? (Zsolt 36,9; 2Pt 1,20-21)

67. bekezdés. „A századok folyamán történtek úgynevezett 'magán'-kinyilatkoztatások, melyek közül néhányat az egyházi tekintély elismert, de ezek nem tartoznak a hitletémenyhez. Nem arra szolgálnak ugyanis, hogy Krisztus végleges kinyilatkoztatását

'kiegészítsék' vagy 'tökéletesítsék', hanem azt kell elősegíteniük, hogy az adott korban tökéletesebben lehessen abból élni. Az egyházi Tanítóhivatal irányítása alatt a hívők hitérzéke (*sensus fidelium*) különbséget tud tenni és meg tudja állapítani, mi az, ami egy ilyen kinyilatkoztatásban Krisztusnak vagy az Ő szentjeinek igaz fölszólítása az Egyház felé.”

Magyarázat: Ennek a paragrafusnak a tanítása példa arra, hogyan törekszik a hagyomány hatályon kívül helyezni az Isten írott Igéjét. Róma tanítása szerint, miközben egy átlag katolikus egy Biblián kívüli kinyilatkoztatás hordozója lehet, az ilyen kinyilatkoztatás hitelesítését eldöntő ítélőképesség azonban már nem lehet a birtokában. Inkább a magának ilyen tekintélyt követelő „Anyaszentegyház” tanítóhivatalától kapja meg értelmezését (lásd fentebb a 750. kánont). Róma azzal ésszerűsít egyéb, Biblián kívüli forrásból származó kijelentést, hogy ti. az átlagos, hithű katolikus elfogad bármit, amit a Római Katolikus Egyház tanítóhivatala eléje tesz, elfogadás végett. Azáltal erősíti meg hatalmát a katolikus köznép felett, hogy a gyakorlatban tagadja a kinyilatkoztatás teljes és végleges tényét. A Biblia figyelmeztet: „*annakfelette ami írva van, nem kell bölcselkedni*”. (1Kor 4,6) Róma elfogadja ezt a Biblián kívüli „egyéni”- kinyilatkoztatást, de csak saját belátása szerint. Ebből a bibliaellenes tanításból következik például a „Mária” jelenések és az ő „cselekedetek-evangéliumának” elfogadása.

Összefoglalás: A *Sola Scriptura* elvvel szemben, miszerint Isten írott Igéje az egyetlen végső tekintély, Róma megkísérli saját hagyományát megalapozni.

Róma egyháza sosem határozza meg ennek a feltételezett apostoli hagyománynak a doktrínális tartalmát, amely minden emberre nézve kötelező lenne! Mégis azt hirdetik, hogy ez létezik és a Római Katolikus Egyház birtokában van, melynél fogva az ember köteles alárendelni magát a római egyháznak. Ez pedig egyedül birtokolja, az apostolok révén, Isten teljes kinyilatkoztatását. A hivatalos római katolikus tanítás és a római katolikus szerzők elmulasztják az ún. „apostoli hagyomány” pontos tanításainak és tartalmának meghatározását. Ennek egyszerű oka az, hogy ilyen hagyomány nem létezik. Ha valaki megalapozott hagyományként tekint a 2Thessz 2,15-re, akkor köteles összeállítani azon tanok listáját, amelyre Pál utal, amikor azt mondja, hogy beszédben adta ezeket a thesszalonikaiaknak. A Szentírás az egyetlen speciális kinyilatkoztatás, amelyet az ember Istentől birtokol, az apostolokon keresztül. Amint láttuk, az Úr Jézus Krisztus egyedül a Szentírás tekintélyét tisztelte, ahogyan utána az apostolok is. Ők az Ószövetség üzenetét erősítették meg. Az igaz hívő egyedül ahhoz ragaszkodik, ami írva van: „*A Te igéd igazság.*” Az Úr példája szerint kell cselekednünk nekünk is, Aki elutasította azt a hagyományt, amely az Isten írott Igéjét igyekezett hatástalanítani. „*Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem*”. (Jn 10,27)